

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: DEDIČSKÉ KONANIE UKONČENÉ PO DESIATICH ROKoch

Bratislava 23. januára 2025

Verejný ochranca práv vybavil v roku 2024 podnet týkajúci sa zbytočných prietahov v dedičskom konaní, ktoré sa vedie od roku 2014. Dôvodom zdĺhavého konania je najmä jeho skutková zložitosť, spočívajúca v rozsiahlom dedičstve zahŕňajúcom viaceré nehnuteľnosti, zostatky na bankových účtoch, cenné umelecké diela a iné ďalšie nehnuteľnosti.

„Zistil som, že bývalá verejná ochrankyňa práv, Mária Patakyová, už v minulosti v tomto konaní konštatovala porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Zaujímavosťou je, že vtedy sa podnetom ochrany týchto práv domáhal iný účastník toho istého konania“ vysvetľuje verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.

Notár bol vyzvaný na konanie

Na základe týchto zistení, prijala vtedajšia predsedníčka Okresného súdu Nové Zámky navrhované opatrenia, s cieľom predísť ďalším prietahom v konaní. V rámci týchto opatrení zabezpečovala dohľad nad jeho plynulým priebehom a vyzvala notára k plynulému konaniu a pravidelnému informovaniu súdu o vykonaných úkonoch.

V rámci preskúmania tohto podnetu sa verejný ochranca práv sústredil na monitorovanie priebehu konania v nadväznosti na zistenia predchádzajúcej verejnej ochrankyne práv, ako aj na posúdenie implementácie a účinnosti prijatých opatrení zo strany príslušného súdu.

Súd nakoniec vec notárovi odňal

„Zistil som pozitívny posun v postupe súdu. Vďaka prijatým opatreniam súd aktívne monitoroval činnosť povereného notára. Vzhľadom na pretrvávajúce prietahy a neefektívny postup notára aj po opatrení z marca 2023, súd v júni 2023 rozhodol o odňatí veci pôvodnému notárovi a poveril na prejednanie veci novú súdnu komisárku“ hovorí ombudsman.

Úkony notára, ako súdneho komisára, sa považujú za úkony súdu

V zmysle povinností súdu zabezpečiť plynulý priebeh konania, zodpovedá súd aj za zbytočné prietahy, ku ktorým dôjde v postupe notára, ktorý v danej veci koná ako súdny komisár. Táto zodpovednosť vyplýva zo skutočnosti, že úkony notára v tejto funkcii sa považujú za úkony súdu.

Okresný súd po zistených pochybeniach napokon zodpovedne vykonával dohľad nad činnosťou oboch súdnych komisárov, a v prípade nečinnosti prvého z nich dokonca pristúpil k jeho zmene.

Nový notár už konal bez prietahov

V konaní novej komisárky neboli zistené žiadne neodôvodnené prietahy. Notárka aktívne prejednávala dedičstvo, zhromažďovala podklady, reagovala na požiadavky a podnety dedičov a vytyčovala termíny pojednávania. Napokon, po desiatich rokoch trvania sporu, v apríli 2024 rozhodla uznesením o prejednaní dedičstva, čím ukončila dlhotrvajúcu právnu neistotu účastníkov.

„S uspokojením konštatujem, že opatrenia prijaté na základe môjho zistenia, ale aj zistenia mojej predchodkyne, účinne zabránili opakovaniu zbytočných prietahov v danom konaní“ uzatvára Róbert Dobrovodský.

Ústavný súd v roku 2023 konštatoval porušenie sledovaných práv sťažovateľov v 618 nálezoch, z čoho v 403 nálezoch priznal sťažovateľom finančné zadosťučinenie celkovo vo výške 1 367 675 EUR, z toho: v 431 nálezoch ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a sťažovateľom v 395 nálezoch priznal finančné zadosťučinenie spolu vo výške 1 351 575 EUR.